

SPICUIRI DUPĂ SECERATUL DIN 1947

Învățătorul Marin Ghinea, trecut prin două războaie mondiale, povestește:

"La sfârșitul lui Iunie 1947, în sudul Olteniei lumea adunase grâul la mașinile de treierat și-l așezase în stoguri. În comuna Rast din județul Dolj, așezată la 17 km. sud de Băilești, țărani n-au mai vrut să-l treiere. Imediat au fost anunțate autoritățile și la fața locului și-a făcut apariția prefectul Cumpănașu, fost preot răspopit, fără vocație pentru altar, dar cu daruri ascunse ce l-au propulsat până la gradul de general de securitate.

Venit la fața locului, a început să discute cu țărani pentru a-i convinge să înceapă treieratul. Deoarece cotele prea mari reprezentau motivul, mai mari chiar decât producea pământul (fiind după marea secetă din 1946), prefectul le-a explicat că este o datorie patriotică, către stat, ca toți să și-o achite.

-Bine, bine, au zis oamenii, să o achităm, dar când nu avem să luăm nici pentru sămânță, cu ce să achităm ?

Atunci moș Ion a ieșit din rândul oamenilor și a grăit:

- Domnule prefect, oamenii nu că nu vor să treiere, fiindcă toți o s-o facă, dar le este teamă că li se iau și paiete.

- Nu, oameni buni, nu vă ia nimeni paiete, a răspuns prompt părintele prefect!

- Vedeți fraților, a intervenit moș Ion, c-o să vă duceți cu paiete acasă, după un an de muncă și cu sacii goi pe mână !?

A înghitit-o Cumpănașu, oamenii i-au răs în nas, dar aceasta a fost realitatea crudă, a încheiat învățătorul Marin Ghinea povestea pe priedul din Jilava."

El fusese "depistat" ca instigator, ca fost național țărănist, deși nu fusese la aria de treierat. Pe câmpia bihoreană, în apropiere de vărsarea pârâului Holod în Crișul Negru, locuitorii satelor Căpâlna, Ginta, Chesa și Rohan au refuzat să treiere cerealele. Secretarul unei comune, care i-a amenințat și a încercat să-i forțeze să înceapă treieratul, a fost băgat în toba batozei. Prefectul județului, venit să intervină pentru liniștirea spiritelor și începerea treieratului, a scăpat fugind pe fereastra din spatele primăriei. Mașina i-a fost răsturnată și incendiată. În fața acestei situații, autoritățile locale au pactizat cu țărani locului.

Paul Andrei, alias Polak, primul procuror de la Oradea, a trimis imediat la fața locului pe unul dintre procurorii subalterni care nu era membru de partid (cu intenția de a-l compromite și scăpa de el), însoțit de o companie de jandarmi, în majoritate subofițeri, cu echipament de luptă (carabine, mitraliere) sub conducerea șefului legiunii de jandarmi din județul Bihor.

Intr-una din comune în care a ajuns, țărani (bărbați, femei și copii) înarmați cu băte, coase și furci erau pregătiți pentru înfruntare.

Procurorul delegat și comandantul legiunii, înconjuțați de cercul de protecție alcătuit din jandarmi, erau în fața primăriei încercând să discute.

Cercul din ce în ce se strângea în jurul lor sub presiunea mulțimii care vocifera împotriva cotelor, strigând că nu dau grâul ca să meargă în Rusia, sau în altă parte. În același timp se aduceau insulte procurorului Polak, un zbir lipsit de caracter, care, după ce fusese acuzator public la Cluj și se pretase la falsificarea alegerilor din 19 noiembrie 1946, încerca acum să le ia țăraniilor prin forță, rodul muncii lor chinuite. Vestea despre fărâdelegile lui Polak se duse peste tot.

Comandantul legiunii de jandarmi, înspăimântat de proporțiile revoltei și în imposibilitatea de a începe o cercetare pentru descoperirea "instigatorilor", a cerut procurorului autorizația de a deschide focul.

Procurorul, magistrat de carieră, dându-și seama de nemulțumirea țăraniilor care avea o bază logică, a refuzat solicitarea căpitanului, a înlăturat cercul de jandarmi și a ieșit în față adresându-se mulțimii:

- Oameni buni, eu nu sunt procurorul Polak. Sunt român și am venit să vă ascult durerile și să discut cu niște români, mă numesc Ion Musculiu.

-Auziți mă, că nu e Polak ! strigau oamenii și încercau să potolească femeile care erau mai arțăgoase.

După ce procurorul Ion Musculiu le-a explicat că nu a venit să facă arestări, ci ca să lămurească lumea că obligativitatea cotelor este o consecință a despăgubirilor de război, s-au auzit voci din mulțime:

- Dar Basarabia și Bucovina nu sunt cotă destulă pentru nesățioasa Rusie ?!

- Dar mie cine îmi dă cotă pentru bărbatul care mi-a murit și m-a lăsat cu o casă de copii ?

Procurorul le-a spus că nu e normal să fie așa de mari cotele și probabil s-au făcut greșeli la aplicarea lor. Le-a promis ca o să aducă la cunoștință această situație spre a fi rezolvată.

Mulțimea s-a liniștit și a încercat să se retragă, dar nu prea mult, urmărind intențiile domnilor de la oraș în care nu mai aveau încredere.

Cele zece camioane cu jandarmi au părăsit comunele nemulțumite, fără a se fi produs vreun incident.

Procurorul Ioan Musculiu a fost învinuit că a compromis acțiunea guvernului deoarece nu a operat arestări. În luna februarie următor a fost scos din magistratură, cu un lot de epurați.

Procurorul șef Andrei Paul(Polak) afirma atunci că justiția va trebui să treacă în totalitate în mâinile poporului și că Lucretiu Pătrășcanu, ministrul Justiției, era deja condamnat la moarte la aceea oră, așteptându-se doar momentul arestării și executării hotărârii de partid.

Poziția procurorului șef era solidă și avea acces la unele informații confidențiale din cercul inițialilor vremurilor "noi". Multe se spuneau și despre soția lui, care trecuse prin lagărele naziste și mai executase 3 ani în România, pentru crime împotriva umanității.

Până la urmă, nici Polak n-a mai fost procuror șef... a înaintat pe linie moartă. Am insistat asupra acestui incident, pentru că reprezintă preludivul revoltelor sângeroase din câmpia bihoreană care vor înroși anul 1949.

O altă pacoste pe capul țăranilor a fost aceea a conducătorilor locali. Au fost făcuți președinți de sfat (primari) și președinți de colectiv dintre oamenii cei mai decăzuți, dintre care foarte mulți nu știau să iscălească decât cu degetul, iar alții își băuseră tot ce câștigaseră până și bucata de pământ moștenită. Partidul comunist îi socotea proletari "exploatați" de chiaburi, adică de oamenii care munciseră și agoniseră pentru familie și copii.

De acești nenorociți, ca și de alții, puterea populară s-a folosit cât au avut nevoie și după aceea i-au dat afară ca incapabili și unii au ajuns la închisoare.

Pentru a ilustra începutul vieții noi la sate, trebuie relatată situația din comuna Vânători, identică cu a sute de alte comune, cu alte nume.

Acolo a fost făcut primar Filip Niță, un om sărac, căruia îi plăcuse vrajba, știa însă numai să semneze, dar nu reușise să-și cumpere nici încălțăminte. Când sorții au căzut asupra lui, s-a dus la primărie în picioarele goale ca să se instaleze. Domnul primar Filip Niță avea șaretă la dispoziție și se plimba prin sat ca Vodă prin lobodă, căci îi plăcea să fie mândru. Când a venit vremea să meargă la raion pentru instructaj, adică să primească dispoziții, l-a luat secretarul Vasile Coman și l-a dus într-o prăvălie cumpărându-i niște papuci de cauciuc, din fondul primăriei, fiindcă "nu se face să mergi desculț, nea Niță !"

Si într-un an de zile, cei doi au lichidat averea încredințată.

Venea Vasile Coman și-i dădea să iscălească lui nea Niță câte un bilet, ba pentru un miel, ba pentru o oaie, ba niște brânză, că cer cei de la raion. De fapt ei îl pusese în funcție și cum să nu le dea și lor, să-i omenească ?

Dar dacă șefilor le dă, de ce să nu mănânce și ei o bucată de miel, că n-o fi foc? Fată oaia altul la primăvară. Si se-ncingea o masă tovrășească, udată din belșug, fie cu țuică, fie cu vin.

Așa au dus-o până-n primăvară când au constatat că nu mai avea cine făta. Lichidaseră averea tovrășește.

Au fost aduși alții mai cu experiență s-o refacă... și ciclul continua...

La Purani, pe valea Glavaciogului pusese primar pe Ion Savu, tot desculț și tot fudul, iscălea cu degetul.

IZBUCNIREA NEMULȚUMIRILOR

În derâdere, Gheorghiu Dej declara pe 21 feb.1948 că este "necesară întărirea economică a micului producător", căruia de fapt i se luase până și dreptul de a-și valorifica produsele dacă i-ar mai fi rămas după atâtea obligații, impozite și cote ce urma să le achite.

Guvernul, care fixa obiectivele economico-politice și dădea directive, a înființat „Comisia de Stat a planificării” care, pe 6 iulie 1948, a publicat în Monitorul Oficial nr.153, regimul de colectare al cerealelor.

La art.2, alin.5, parcă în bătaie de joc se menționa: „Cantitățile de predare vor reprezenta o parte din prisosul de cereale, restul rămânând la dispoziția producătorilor pentru sămânță, consum sau vânzare”. Iar la articolul 8, alineatul 1, se preciza "Colectarea se va face direct de la batoză".

În schimb, oamenii plecau cu sacii goi pe mână, de la batoză.

Teroarea se instalase deja peste țară și era continuarea celei din 1947. Încă din martie au început arestările în înscenarea procesului "Mișcării Naționale de Rezistență" conduse de inginerii Alexandru Pop și Ion Bujoiu și a culminat cu arestarea pe 15 Mai 1948 a 4000-5.000 de legionari.

Această acțiune declanșa preludivul valurilor de arestări ce nu vor conțeni până în 1964 și care va constitui totodată nașterea nucleelor de rezistență armată din munții României împotriva jafului dezlănțuit de comuniști asupra satului românesc.

Era o reacție față de abuzurile care se intuiau că vor fi prin declarațiile permanente ale conducerii impuse, față de introducerea modelului sovietic în societatea românească.

Sistemul de obligații de tot felul impus clasei țărănești la care se adăugau sancțiunile foarte aspre cu închisoarea pentru neîndeplinire, era un prim semnal la ce se putea aștepta țăranul român.

Declarațiile făcute după "eliberare" în favoarea lor fuseseră vorbe goale, pentru amăgire până ce vor lua toate frânele puterii în mâini.

După ce i-a sărăcit, acum în 1948 se trecea la accentuarea fazei întovărășirilor și a distrugerii răzoarelor dintre proprietari. Era evident ce se urmărea.

S-au pregătit activiști dintre muncitorii din întreprinderi, care alături de cei de la raion au pornit ca lăcustele asupra satelor, după culesul recoltei și înaintea arăturilor de toamnă, în vederea însămânțării. Era normal ca să se producă reacții țărănești.

REVOLTELE DIN JUDEȚUL PRAHOVA - COMUNA LOLOIASCA

În data de 24 septembrie 1948, la primăria comunei Loloiasca au venit și membrii organizațiilor de masă din comuna Tomșani-Magula, unde îndrumătorii de partid comunist, Vișineasu Vasile și Herțoiu Ioan de la Plasa Urlați, au prelucrat conform hotărârilor de la județeană Prahova, problema asolării și comasării prin desființarea răzoarelor. Cu această ocazie, în această ședință restrânsă, li s-a spus că acesta este primul pas spre colhoz.

S-a hotărât ca în ziua de 26 septembrie să se țină adunări cu țărani din comuna Loloiasca și satul Magula pentru a se lămuri lumea cu privire la desființarea răzoarelor și comasare. Comuna Loloiasca era situată la circa 12 km de Urlați, pe șoseaua Ploiești-Buzău și foarte mulți țărani din comună erau și muncitori la Ploiești sau la sondele petrolifere care tocmai se naționalizaseră pe 11 iunie 1948.

În dimineața de 26 septembrie, primarul Duțu Constantin a trimis pe gardianul primăriei să anunțe că la ora 10 va avea loc o adunare la școală cu îndrumători de la plasă și județeană în vederea însămânțării de toamnă.

La venirea delegațiilor, nu au găsit pe nimeni la școală. Țăranii erau în fața cârciumii și dezbăteau ei ceea ce știau că le vor spune domnii de la oraș.

Grupul era destul de mare, 40-50 săteni și agitat de problemele ce îi aștepta.

Când au venit îndrumătorii, țărani erau înfierbântați cu primarul, căruia îi strigau: "Noi muncim pământul, noi producem grâu și domnii de la oraș îl mănâncă, iar nouă care muncim la oraș nu ne dă pâine pentru că avem pământ. Ei au pânză și încălțăminte pe cartelă iar noi nu avem cămăși pe noi și umblăm desculți".

La apariția "politrucilor", au început să spună că nu vor colhoz ca în URSS, să umble cu tinicheaua legată la brâu, că ei nu desființează răzoarele...

Alții l-au prins pe Manea Minea, care fusese trimis de primar să ia măsura la niște parcele cu grâu, și după ce l-au întrebat de ce măsoară pământul altora, l-au bătut.

S-au dus la primărie și i-au luat la goană pe veneticii veniți pentru a le strica viața și liniștea lor.

Noaptea au venit de la Securitate și au arestat pe Tudose Marin, Tudose Tănase și Burlacu Marin și i-au dus la Securitatea din Ploiești, de curând înființată. Au fost anchetați numai cum Securitatea știe s-o facă, de locotenentul Vasile Gheorghe și, după ce i-a încadrat ca instigatori, le-a făcut dosar de trimitere în judecată pe care l-a semnat și lt.col. T.Dincă pe 4 Nov.1948.

Si au zăcut prin Securitatea Ploiești și închisoarea Târgșor până în luna Februarie 1949, când au fost trimiși în judecată la Tribunalul Militar Brașov.

SATUL MAGULA

Satul Magula se găsea situat la 4 km. sud de Loloiasca, pe drumeagul ce dă în șoseaua Ploiești -Urlați.

Aici, adunarea a fost convocată tot pentru dimineața de 26 septembrie, dar neprezentându-se țărani, s-a amânat pentru ora 14 și a început la orele 16, fiind condusă de pretorul plasei Urlați, Vasile T.Rădulescu.

Auzind oamenii că este vorba de desființarea răzoarelor și comasare, au început să vocifereze și s-a dus la el Marin R.Tache, care i-a spus:

"Domnule pretor! mi-a luat grâul, mi-a luat porumbul, am răbdat, mi-a luat lâna și acum vrei să-mi iei și pământul? Facem omor! Vrem libertate!"

Lumea a început să aplaude și să se agite.

În acest timp, primarul Ion.C.Alecu scria pe o hârtie. S-a dus la el țăranul Vintilă S.Ion și l-a întrebat ce scrie, la care el a răspuns "ce te interesează", ș-acesta l-a lovit cu pumnul. Au mai sărit și Enache Preda și Gherghina Sălceanu, doborându-l jos. Învățătorul Câmpeanu Gh.Gheorghe a sărit să-i ia apărarea și atunci sătenii au sărit pe el. Pretorul care a căutat să-i liniștească a fost și el luat la bătaie.

Bătaia generalizându-se, pretorul a fugit și s-a ascuns în podul unei case din apropiere. După el, bumbăcit, a fugit și învățătorul care s-a ascuns în pivnița aceluiași cetățean. Lumea agitată i-a căutat și i-a scos din ascunzătoare, continuând să-i lovească. Cu greu au fost ascunși.

Între timp s-a anunțat plasa, de unde a venit miliția și cu doi jandarmi la circa 20 de minute. Și aceștia au fost loviți iar unui jandarm dezarmat i s-a rupt și arma, care a fost aruncată. Mașina a fost răsturnată.

Satul Magula a intrat în stare de alarmă. A doua zi seara și în noaptea de 27 spre 28, au sosit poliție și jandarmi. Marin G.Stelian a tras clopotul de la biserică, anunțând pericolul, iar Ion St.Vintilă, călare, alerga prin sat strigând că au venit hoții peste noi.

S-au făcut arestări multe, vinovați sau nevinovați din care securitatea va alege ce va crede de cuviință pentru a-și îndeplini planul de a îngrozi satele, fiindcă trebuia dat un exemplu, ca să audă și alții. Printre arestați se aflau:

Ion C.Alecu (primarul socotit vinovat principal), Mihai R.Tache, Constantin C.A.Dumitru zis Burghiu, Gheorghe I.Dumitru zis Gică Burghiu, Marin Gh.Stelian, Dumitru Ion zis Burghiu, Enache A.Preda, Vintilă St.Ion, Naftan

Dumitru. Au mai fost arestați și eliberați după vreo două luni: Constantin Negulescu, Mihail Negulescu, Nanu Ion, Marin R.Constantin și Alexandru Iordache zis Colgeanu.

Ancheta a fost făcută de locot. Vasile Gheorghe de la Securitatea Ploiești, cu bătaie și schingiuri ca la Securitate și după ce au stat și în depozitul de la Târgsor în Februarie 1949, au ajuns la Brașov pentru a fi judecați ca "instigatori" la revoltă.

Securitatea nou înființată nu mai putea face față valului de nemulțumiri ce se abătuse peste țară în urma represiunii dezlănțuite.

Este interesantă încheierea raportului nr.5/19637 din 4 noiembrie 1948 către "Direcția Generală a Securității Poporului", semnată de lt.col. T.Dincă de la Securitatea Regională Ploiești și în care se spune:

"Vă rugăm să binevoiți a ni se da ordin de urmare, indicându-ne Tribunalul Militar unde urmează a trimite vinovații menționați, precum și aprobarea urgentă asupra punerii în libertate a persoanelor citate. Intrucât arestul existent la această Direcție este supraaglomerat, iar la penitenciarele din raza noastră nu mai sunt locuri. "

Doi dintre "tovarășii" îndrumători ai P.M.R., Vișinescu Vasile și Herețoiu Ioan, au fost dați afară din munca de partid, pentru că prin modul expunerilor în fața Organizațiilor de masă, au putut răspândi ideea că se intenționează înființarea colhozului, adică pe limbaj țărănesc au spus adevărul.

PRESIUNI DIN SÂNUL COMUNITĂȚILOR SĂTEȘTI

Regimul comunist era hotărât să folosească toate mijloacele pentru îngenuncherea țărănimii.

După ce pe 13 aprilie 1948 a "votat" în unanimitate "Constituția", favorizând schimbările structurale și creând instrumentele "legale" de a se subordona modelului sovietic, a creat prin Decretul 221/30 Aug.1948, Direcțiunea Generală a Securității Poporului, având ca scop "apărarea cuceririlor democratice și asigurarea securității Republicii Populare Române contra uneltirilor dușmanilor din interior și exterior."

Cu alte cuvinte s-a pus bazele aparatului represiv renunțându-se la cadrele fostei Siguranțe care nu mai erau sigure și care deja începuseră să fie arestate.

A apărut în noua formulă Miliția la sate în mai mare număr și mai organizată decât fusese până atunci jandarmeria.

După crearea Partidului Muncitoresc Român, prin subordonarea social democraților de către comuniști, la sate se vor întări organizațiile de bază și se va face simțită prezența îndrumătorilor politici cu misiunea de a devenii ochii și urechile securității, prin extinderea numărului informatorilor.

După ce îndepărtaseră din viața satului reprezentanții partidelor, s-a încercat folosirea intelectualilor satelor pentru a convinge pe țărani să ducă grâul la arie, să intre în întovărășiri sau colective și să plătească impozitele. Era vorba de antrenarea corpului didactic și a preoților.

Presiunea asupra Bisericii a început prin crearea Sindicatului preoților ortodocși, prin pensionarea forțată a ierarhilor și înlocuirea lor cu elemente docile la discreția partidului, pe 31 martie 1948 și mai ales după impunerea lui Iustinian Marina ca Patriarh, prin moartea voită a lui Nicodim.

Pentru ca modelul sovietic să fie impus și în domeniul bisericii, Moscova a convocat în luna iulie Congresul Pan-ortodox unde, între primele dispoziții, a fost lichidarea influenței bisericii greco-catolice și a Vaticanului.

Imediat, pe 19 iulie 1948 s-a denunțat Concordatul cu Vaticanul și s-a trecut la desființarea Bisericii Greco-catolice pentru ca, înglobând-o în cea ortodoxă, să o folosească în noua etapă de socializare a agriculturii ce urma să fie anunțată nu peste mult timp.

Odată începută represiunea împotriva bisericii greco-catolice, a început și riposta țăranilor care s-a manifestat violent și în foarte multe sate.

Prima ciocnire a țăranilor cu Securitatea a avut loc la mănăstirea Bixad situată la poalele muntelui Oaș.

În noaptea de 15 octombrie 1948, Securitatea a năvălit în chiliile mănăstirii, percheziționându-i, terorizându-i și încercând să-i facă să se desolidarizeze de Vatican.

Un călugăr a reușit să se furișeze și să tragă clopotul. În zece minute, mănăstirea s-a umplut cu țărani înarmați cu furci și topoare care au trecut la distrugerea podurilor pentru ca să nu poată veni securitatea cu întărituri.

Călugării au fost luați sub scutul populației, care i-a ascuns prin satele din împrejurimi: Trip, Târșoț, Cămârzana, Moiseni . . .

Dar securitatea nu a cedat. În noaptea de 18/19 octombrie, forțe masive de la Satu Mare, Dej și Baia Mare, peste 150 soldați înarmați au asaltat pentru a doua oară și au arestat 23 de călugări și pe venerabilul stareț Atanasie Maxim pe care în cârje l-au târât prin închisoarea de la Satu Mare. A murit și a fost înmormântat în satul Bucium-Sălaj.

Rezistență înverșunată au opus și țăranii din Homorodul de Jos(lângă Seini) și din satele Cicârlău, Chitila și Trip.

În vestitul sat Moiseni, țăranii au refuzat să intre în biserică, în timpul cât preotul ortodox adus de securitate a slujit și după ieșirea lui au intrat ca să se închine.

RĂZMERIȚA DIN LĂPUȘUL ROMÂNESC

Comună mare, cu două biserici, una-n Deal și alta-n Baltă, cu oameni cu frica lui Dumnezeu, a cunoscut urgia comunistă revărsată asupra acestei comune dinspre Izvorul Lăpușului.

Țăranii erau păstoriți de Atanase Oniga, un om dăruit oamenilor, despre care se dusesse vestea în "Țara Lăpușului".

După instrucțiunile Bucureștiului de lichidare a greco-catolicilor, Nicolae Briceag, călăul făcut ofițer de securitate la Dej și-a ales drept țintă pe preotul Atanase Oniga. Până în luna septembrie l-a arestat de 3-4 ori, l-a adus în beciurile de la Dej, l-a bătut până i-a zdrobit oasele de nu mai putea merge, de l-a dus acasă, cu carul, fratele lui, Sofron Oniga.

Fiind hram mare, de Sfântul Dumitru, după atâta absență, preotul s-a hotărât să facă un efort și să vină pentru a sluji la cele două biserici.

Cum Nicolae Briceag îi promisese că de mâna lui va pieri, casa parohială era pusă permanent sub observație. Vestea sosirii s-a răspândit, lumea pregătindu-se de Liturghie, dar și grupul activiștilor de partid din plasa Tg.Lăpuș și-a făcut apariția. Era format din Timofte Plăian, Gheorghe Rus și Gheorghe Rozan(un lingurar din comuna Răzoare, de la vreo 20 km) și veniseră cu aceeași insistență de a trece credincioșii la biserica ortodoxă.

Preotul Atanase Oniga i-a refuzat politicos, în aprobarea unanima a mulțimii și în fruntea țăranilor, s-a îndreptat spre biserică.

A slujit la cele două biserici, urmat de aproape tot satul.

Revenit acasă după slujbă a stat de vorbă cu fiul său Puiu și cu preoteasa Clara, sfătuindu-i să fie tari, fiindcă vor veni vremuri grele și pentru ei și pentru țară, retrăgându-se pentru a-și scrie testamentul, înainte de plecare.

Era pregătit să-și continue drumul până la capăt.

Între timp, se auzea zarvă mare, afară, ce venea dinspre râu. A ieșit să vadă ce se petrece.

Activiștii de partid care încă erau în sat, căutând să rupă pe câte unul de la vechea credință, aducând cuvinte de ocară la adresa bisericii și a preotului, au fost forțați să intre îmbrăcați cum erau în apa Lăpușului și să-și facă sfânta cruce.

În timp ce învățau să-și facă crucea a apărut și preotul pe mal, care în fața spectacolului, s-a adresat sătenilor:

"Să știți că ceea ce faceți nu este creștinește și, în plus, mi-ați făcut un rău mie prin aceasta, deoarece ei nu sunt primii vinovați, ci alții mai sus ca ei, așa că vă rog să-i lăsați în pace..."

Spre miezul nopții, satul a fost invadat de zeci de camioane pline cu militari securiști de la Dej. Țăranii, de la mic la mare au ieșit îndreptându-se spre cele două biserici spre a le apăra, iar alții spre casa preotului.

Securitatea s-a repezit și a început să smulgă din mulțime și să încarce camioanele la refuz, îndreptându-se la Tg.Lăpuș, unde au făcut o primă triere.

Ioan Man Paladina, Perta Dochia, Pop Dochia a lui Nicolae, Pop Măriuca a Hodriganului, Hodja Ion, Mureșan Nicolae, Tulici Ioan al lui Nicolaie Petruț. Au rămas în continuare arestați vreo 40 de țărani, printre care: Nichita Nicolae, Oniga Clara(preoteasa), Mit Ruxandra, Pitiș Ion al lui Alexa, Mit Nicolae „Jiurjiu Măriuca”, Creț Titiana, Bolchiș Nicolae, Toma Vasile, Man Vasile, Coman Grigore, Pop Gheorghe, Dolha Costa, Man Ioan, Pitiș Ioan al lui Nicolae, Dumitru Ioan.Bogza Dumitru...

Aceștia au cunoscut torturile lui Nicolae Briceag. Trimiși în judecată, au fost condamnați prin Sent.500 /11 Feb.1949 a Trib. Mil.Cluj.

Preotul Atanase Oniga a luat calea Codrului, ascunzându-se în Culmea Brezei pe Valea Hranei, în apropierea comunei Dealu Mare, împreună cu studentul Mircea Dobre. Un pădurar din Rohia a trădat, anunțând Securitatea despre locul unde e ascuns preotul. De Bobotează, în noaptea de 5/6 Ianuarie 1953, casa a fost înconjurată. Studentul s-a predat, preotul refuzând să-i dea pistolul să se sinucidă. În schimb el a blocat ușa cu spatele.A fost ciuruit de 32 de gloanțe trase de Securitate.

Bunul părinte Oniga a murit pe masa de operație la Dej.

Pe 15 Aug.1948 a avut loc o revolta țărănească în Odoreu-Satu Mare, în care a fost împușcat Ghiulai Alexandru.

Datorită arestărilor și represiunii asupra satelor, în anul 1948 au început să se creeze nuclee de rezistență armată în munții și codrii României. Apar grupe de partizani în Obcinile Bucovinei, Culmea Stânișoara-Vatra Dornei, Vrancea, Babadag, Dragoslavele, Semenice, Muntele Mare, Valea Drăganului, Țibleș și numărul lor se va mari în anul următor, ajungându-se la ciocniri cu Securitatea. Din aceste grupe de partizani făceau parte foarte mulți țărani exasperați de persecuțiile ce se abătuseră asupra satelor.

PREGĂTIREA COLECTIVIZĂRII

Deși campania pentru înființarea întovărășirilor și distrugerea răzoarelor în vederea comasării terenurilor agricole începuse mai de mult, deși multora dintre țărani li se schimbaseră locurile bune cu altele date în "viroage", pentru refuzul de a se uni cu pleava satului, acestea erau socotite doar lucrări premergătoare în vederea colectivizării.

Toate declarațiile făcute în 1944-46, că nu se pune problema colectivizării, vor rămâne simple minciuni comuniste, ca toate promisiunile făcute.

Așa se va întâmpla și cu declarațiile făcute despre garantarea proprietății, despre amăgirea cu împrumutarea din 1945, prin care se lăsară în proprietate maximum 50 de ha. și așa se va întâmpla și cu Decizia nr.819/17-04-1946 a Ministerului Agriculturii și Domeniilor, prin care proprietarii erau îndemnați să-și completeze inventarul mort și animalele de tracțiune necesare exploatarea rațională a cotei neexpropriabile, cu asigurarea că uneltele și animalele astfel procurate nu vor mai face obiectul unei noi exproprieri.

Comuniștii își continuau politica după modelul sovietic, conform directivelor primite după 6 martie 1945. Cei care atunci spuneau una, acum făceau alta, cu aprobarea unui Parlament ieșit din furtul alegerilor din 19 noiembrie 1946.

Pe 2 octombrie 1948, Ana Pauker declara că victoria socialismului în România nu este de conceput fără îndeplinirea colectivizării. Iar după ce se interzice comercializarea brânzeturilor, untului și a produselor derivate (Decizia Ministerială 1182 din Mon.Oficial 255/2-11-1948), a urmat elogierea modelului de colectivizare de către Teohari Georgescu, cu ocazia aniversării a 31 de ani de la revoluția rusească. Nici Gheorghiu Dej nu s-a lăsat mai prejos și pe 27 decembrie 1948 declara:

"...trecerea țărânimii în gospodării colective este singurul mijloc prin care țărâtimea săracă și mijlocașă poate scăpa din starea de mizerie și înapoiere".

Tot el încheia lauda adusă colectivizării printr-o nouă minciună: "...sub nici un motiv și în nici un caz țărâtimea nu trebuie să fie forțată să treacă la forma gospodăriilor colective."

Intovărașirile erau depășite urmând să se transforme în colective prin "convingere" care va stoarce lacrimi.

1949 - An De Lacrimi Și Sânge

"In agricultură, obiectivul principal este pregătirea și realizarea măsurilor care să asigure îndrumarea acestui sector spre socialism". (B.O.nr.1/1 Ian.1949)

La început s-a întărit Ceka "o structură ușoară, docilă, imediat operațională și fără chițibușuri judiciare" perfecționată și pusă la dispoziția lui Felix Derjinski, străin de poporul rus și care a acționat pentru instalarea dictaturii proletariatului.

Respectând modelul sovietic, s-a creat -Direcția generală a securității poporului- punându-se sub conducerea lui Pintilie Gheorghe alias Bodnarenko, tot străin de neamul românesc, devenit brațul înarmat al dictaturii proletare ce a dezlănțuit cea mai cruntă teroare, arestări, înscenări de procese, deportări, într-un cuvânt, distrugerea celor mai harnici și buni gospodari.

Baza operațională fusese constituită, perfecționându-se tot mai mult pe parcurs, cu sprijinul unora dintre români, fiindcă altfel nu se reușea.

După ce se interzisese comercializarea brânzeturilor și a produselor derivate, pe 14 ianuarie 1949, s-a luat și laptele de la gura copiilor prin fixarea cotelor de lapte, de la cei ce dețin cu orice titlu vaci și bivolițe de lapte.

Între timp, Ministerul agriculturii întocmise două tabele: unul cu toți proprietarii de terenuri agricole cu exploatarea de 50 ha, în baza ordinului confidențial nr.617.884 și cel de al doilea tabel cu mașinile de tracțiune mecanică ce se aflau în stăpânirea proprietarilor particulari.

Iar prin Bul.Of.1/2 martie 1949 era numit Nicolae Ceaușescu ca ministru adjunct la Ministerul Agriculturii.

Derularea evenimentelor a avut loc cu o viteză uluitoare și în secret. Pe 2 martie 1949 s-a adoptat Decretul 83 pentru completarea Legii nr.187/23 martie 1945 referitoare la înfăptuirea reformei agrare, prin care se lichidează resturile proprietății moșierești rămase după aplicarea legii. Se făcea mențiunea că fac obiectul exproprierii pământurile cu tot inventarul viu, mort și clădiri, instalații agricole, produsele agricole, precum și creanțele, titlurile și participările decurgând din activitatea exploatarea moșierești.

Operațiunea s-a desfășurat în cel mai strict secret fiind convocați la județe cu o zi înainte muncitori bine selecționați, activiști de partid și învățători devotați care au fost instruiți asupra derulării operațiunii și împărțiți pe echipe ce aveau în plicuri destinația și pe care le desfășeau numai la primăria unde erau duși cu mașinile de la partid. Acolo trebuiau să ajungă la miezul nopții și la ora 3 dimineața, toate echipele porneau în toată țara la aceeași oră, când năvăleau peste cei vizați a fi ridicăți și expediați înainte de lumina zilei din ziua de 2 martie. Toți care se găseau în casă, în cel mai scurt timp se îmbrăcau și cu o valiză cu schimburi erau duși la gara cea mai apropiată și conduși în domiciliul obligatoriu indicat în plicul fiecăruia, atrăgându-i-se atenția că nu va mai reveni niciodată în acel loc. Pe loc rămânea primarul și se făcea inventarierea de către comisia fixată și totul rămânea în administrarea primăriei până la noi ordine. Bineînțeles că s-a făcut jaf cu lucrurile mărunte și de valoare.

În unele locuri inventarierea a durat câteva zile, sub lozinca după modelul sovietic: "Mâncați și beți că totul este al nostru."

După datele publicate în studiul lui Dumitru Sandru în Arhivele Totalitarismului ar fi fost 7703 proprietăți peste 50 hectare, dar au mai fost incluse alte sute de proprietăți sub această limită, după bunul plac al comisiilor județene care întocmiseră tabelele.

În afară de ce s-au găsit la țară, au fost confiscate și proprietățile de la oraș și cei găsiți trimiși în domiciliu obligatoriu.

Numărul celor loviți de consecințele acestui decret ridicându-se cu mult peste cifra de 20.000. După operația din 15 Mai 1948 a fost cea mai mare dislocare rapidă și în cel mai scurt timp și nu a fost ultima. Am mai putea menționa că până la acea data, deportarea a fost depășită de dislocarea germanilor din 15 ianuarie 1945, ridicați din Transilvania și Banat și trimiși cu trenurile de animale în Rusia la muncă forțată.

Domiciliile obligatorii au fost fixate în orașe, dar nu în județele de origine. De exemplu Tg.Jiu, Sibiu, Craiova, Cluj, Piatra Neamț, Râmnicul Sărat, Câmpulung Muscel, Galați și alte localități. Unii dintre ei au fost arestați atunci sau ridicați din domiciliu obligatoriu pe 15 August 1952.

Altor li s-au înscenat procese în 1959 și au fost condamnați la pedepse până la muncă silnică pe viață. Este exemplul foștilor moșieri adunați la Câmpulung Muscel, arestați în 1959 și condamnați în lotul Constantin Noica - Dinu Pilat. Alt lot asemănător este format din moșierii moldoveni arestați în același timp la Piatra Neamț, de către Securitatea Bacău și de asemenea condamnați la pedepse foarte mari în grupul Ghica - Flondor.

UN ȚĂRAN DE BUNĂ CREDINȚĂ

Până ieri, Ion slujise cu credință, ca argat, pe boier. La boier avea ușa deschisă ori de câte ori avea nevoie și niciodată nu pleca cu mâna goală. Acum ajunsese la sfat... primea și da povețe... sau repeta cele auzite de la raion... trebuie semănat tot petecul de pământ lăsat paragina... trebuie dus grâul la batoză... să adunăm toate cotele ce le datorăm statului și nimeni nu trebuie să se sustragă.

Acum era 1 martie și în surdina auzi că s-a terminat cu moșierii, nu mai rămâne picior.

În capul lui Ion toate se răvășiră... Poate n-o fi așa, dar ce-ar fi dacă și el ar face un bine celui care toată viața îi făcuse bine?

N-a mai stat pe gânduri, s-a furișat și și-a făcut apariția în tinda boierului, pe căi ocolite, ieșit ca din pământ.

Nu se auzise nici un lătrat de câine... nici un zgomot. Era numai fata măritată la București după domnu inginer Marin Popescu.

- Săru-mâna, conia, și pe nerăsuflăte încep: Vă rog să plecați de acasă unde credeți și chiar azi...că vă arestează pe toți... săru-mâna și a dispărut așa cum a venit.

Conia de abia a apucat să spună un "mulțumesc Ioane"... cine știe dacă a auzit-o . . .

S-a dus imediat la boierul mare și i-a spus:

- Tată, pleacă imediat, fiindcă ne arestează în noaptea asta.

- Cine crezi că îndrăznește? Cotele le-am dat, însămânțările sunt în curs și vor fi gata la termen, ba i-am cinstit pe toți...N-a fost unul să vină de la Sfat ...de la Partid... dela Jandarmi și să plece cu mâna goală...

-Tată, eu iau fetița și plec.

-Treaba ta, eu rămân pe loc, în casa mea.

Cum a amurgit, conia a îmbrăcat șuba... pe Doinița a învelit-o bine... a luat-o în brațe și cu câteva schimburi s-a urcat în birje și i-a spus lui moș Vasile: "" la București !""

Viscolul îi biciuia o parte din față. Doina adormise încălzită de căptușala din blana de miel. Calul alerga și el, îndemnat mai mult de vânt decât de gura lui moș Vasile.

Pe o astfel de vreme, șoseaua era pustie. Nici n-au știut când au trecut prin Ciocănești... Frică le-a fost prin pădurea Săbăreni... dar au trecut fără să-și dea seama și moș Vasile deodată a rupt tăcerea :

- Conia, gata... Chitila... încotro ?

- La Filaret !

După ce s-a încălzit puțin și a tras o dușcă, moș Vasile a făcut calea întoarsă .

-Să ai grije, să ajungi cu bine și să nu afle nimeni.

-Fără grijă, Conia... numai Dumnezeu știe... Să rămâneți cu bine și cu nădejdea în Cel de Sus !...

După miezul nopții ușile conacului, erau deschise cu forța și un foc de armă a amuțit lătratul lui Grivei. Conu' Mihai s-a pomenit cu liota peste el.

- Repede ia-ți valiza cu 20 kg. din tot ce vrei și mergi cu noi, a zis șeful, un militar străin de locuri, în timp ce 3-4 s-au răspândit peste tot, ca la ei acasă...Doi au pornit cu bătrânul... De la sfat, că nu era departe, l-au dus la tren și s-a pomenit, tot noaptea târziu, la Borzești.

Erau exact 4 ani de când tancurile rusești patrolau pe străzile Bucureștiului, impunând prin forță partidul care... atunci nu avea linie...

LINIA CC. A P. M.R. ÎN MARTIE 1949

Țărănimea "săracă și mijlocașă", după acest "act de dreptate socială" nu s-a ales nici cu firimiturile de la masa boierului. Fusese din nou mințită. Ei priveau cu nostalgie gândindu-se la ce va mai urma, în timp ce "sus", în CC al PMR erau dispute serioase după punerea în practică a decretului 83.

Doi dintre vice-președinții Consiliului de Miniștri s-au postat pe poziția că nu primesc nici o muncă, dacă nu li se repartizează sectoarele pe care le vor ei: Ana Pauker a cerut Ministerul Agriculturii, iar Vasile Luca, Cooperația și Comerțul Interior și Exterior, pentru ca aceste domenii să nu intre pe mâna altora, străini de "tradiția strămoșească".

Astfel Ana Pauker a fost însărcinată să ducă la îndeplinire hotărârile cu privire la crearea colhozurilor, traduse în românește "gospodării agricole colective." În instrucțiunile pe care le-a dat verbal și scris, a impus instructorilor comitetului central și secretarilor de județ, să creeze un anumit număr de G.A.C-uri în fiecare județ, cerându-le să folosească presiuni asupra țăranilor muncitori care nu voiau să se încadreze în ele, socotindu-i elemente dușmănoase; numai și numai pentru realizarea planului stabilit.

JUSTIFICAREA ABUZURILOR DUPĂ 5 ANI...

După moartea modelului sovietic – Stalin - și arestarea lui Teohari Georgescu, acesta, în arest fiind, pe 17 dec.1955 o acuză pe tovarășa Ana Pauker de abuzuri și pe Vasile Luca, pentru că nu a trecut la atitudine hotărâtă față de ea, din cauza relațiilor neprincipiale și antipartinice pe care le-a avut cu Ana Pauker.

Astfel o acuză că fără știrea și aprobarea conducerii, a dat instrucțiuni organelor de partid și de stat de jos, să facă promisiuni țăranilor care urmează să intre în G.A.C., promisiuni care erau peste avantajile stabilite de lege, care sunt : reducerea de impozite, ajutoare materiale și înzestrarea cu pământ de la stat.

În urma acestor instrucțiuni, organele de stat și locale au trecut la presiuni și arestări, ducând la acțiuni de violență și revolte împotriva organelor puterii de stat și la desființarea câtorva sute de colhozuri.

Tot Teohari Georgescu recunoaște în aceste condiții că la insistențele Anei Pauker, a dat ordin să se aresteze elementele "dușmănoase" și să intervină trupele de Securitate, și nu a adus la cunoștința conducerii această atitudine.

Astfel se căuta să se justifice îndepărtarea din partid a celor trei, rezultat al luptelor interne, și să-l scoată nevinovat pe Gheorghiu Dej, după ce se comiseseră atâtea abuzuri și crime, după cum vom vedea.

Primăvara anului 1949, este caracterizată și prin anihilarea unor acțiuni din munți duse de partizani:

- În lunile februarie-martie au fost arestați partizanii din Banat de sub conducerea Ion Uță, Spiru Blănaru și Petre Domășneanu.
- În martie a fost grupul partizanilor de la Muntele Mare – Turda, de sub conducerea maiorului Nicolae Dabija.
- În ziua de Paști au fost împușcați 8 partizani în munții Arnota-Vâlcea și grupul a fost dispersat.
- În aprilie a fost anihilat grupul partizan de pe muntele Horaița - Valea Drăganului, de sub conducerea lui Gheorghe Gheorghiu - Mărășești.

NEMULTUMIRILE TARANESTI IAU AMPLOARE

După naționalizarea celor 1060 întreprinderi din 11 iunie 1948, a urmat impunerea țăranilor cu cote obligatorii excesiv de mari.

Ca urmare a abuzurilor autorităților locale, care colectau cartofi sau alte produse și refuzau să le plătească, la care s-a adăugat și plata derizorie a muncii din întovărășiri, țăranii au refuzat să mai plătească cotele, să cultive tutunul.

Intervenția miliției, care prin forță și bătai îi obliga să lucreze, a fost continuată prin trimiterea în judecată.

A urmat riposta țărăneasca ce s-a generalizat peste țară.

ROMA MOLDOVENEASCĂ SUB TEROAREA LUI RUKENSTEIN ȘI FELLER

Pe pârâul Morișca, la 13 km. nord de Botoșani, se află satul cu rezonanță istorică - Roma. Aici au vrut comuniștii să facă primul colhoz din județul Botoșani.

Aici au instruit câțiva provocatori din sat să facă "agitație". Pe 12 iunie 1949, în Duminica Rusaliilor când oamenii se găseau în prăvălie, ca în zi de sărbătoare, vreo 3-4 cozi de topor printre care Ghiță Pânzaru, alde Hursoschi și alții care acasă nu aveau pe ce pune mâna, s-au amestecat în vorbă propunând sătenilor că ar fi bine să facă și ei un colhoz, ca în Uniune.

Atât le-a trebuit țăranilor, că s-au încins, au sărit pe ei și i-au scos afară în pumni, fugărindu-i spre Uniune. Fugăriții n-au ajuns în Uniune, s-au oprit la Sfat și au anunțat Securitatea că în comună este revoltă contra partidului și s-au comis crime.

Spre seară și-au făcut apariția în sat două mașini mici încărcate cu securiști și activiști de partid. Au fost opriți la marginea satului de populație.

A doua zi, luni, după Rusalii, satul a fost înconjurat de Securitate cu trupe înarmate, au pus o mitralieră în clopotniță și au dărâmat troița din curtea școlii, obligând pe preot s-o ducă de acolo.

După aceasta au trecut la treabă. Au început să aresteze, să bată și să hăituiască sătenii indicați de iude. Operația era condusă de securiștii Rukenstein și Feller, bine cunoscuți prin torturarea celor arestați în 1948. Printre

cei ridicați și duși la securitatea din Botoșani se numărau: preotul Ioniță, frații Ghiță, Ștefan Maria, Dumitru Ciocanu, Ion Ursu, Grigore Călin, Dumitru Anuța, Puiu Andriescu, Tiliuță, Mihai Budeanu, Nica Anton (care a murit la Gherla din cauza torturilor) și alții.

Dar aveau nevoie de un cap al răzvrătirii și armata a căutat nu numai în sat ci și în împrejurimi, până când, după o zi și o noapte s-a predat Dumitru Alexoaie. N-au reușit să-l prindă pe fiul lui, Ilie Alexoaie, care a scăpat fugind printr-o mlaștină și ascunzându-se în pădurea Leorda.

După chinurile de la Securitate, li s-a înscenat un proces în care Dumitru Alexoaie a primit 10 ani și împreună cu ceilalți au luat drumul Gherlei și al muncii forțate de la canal.

În schimb, Ilie Alexoaie a stat fugar și îmbolnăvindându-se, a venit noaptea acasă făcându-și un ascunziș într-o șură și după aceea a făcut o ascunzătoare în grajd printr-un zid fals. Era îngrijit și hrănit de mama lui, care lansase zvonul că s-a înecat în Siret.

A ieșit la lumina zilei pe 25 octombrie 1971, la înmormântarea mamei.

COMUNA ARPĂȘEL-BIHOR SE RĂSCOALA

Situată la 6 km. sud de Salonta, comuna Arpășel a cunoscut o serioasă răzmeriță pe data de 5 iulie 1949 când au început să fie forțați să intre în colectiv. Țăranii revoltați au pus mâna pe activiștii comuniști, i-au luat ostateci și i-au închis. Când Securitatea de la Oradea și-a făcut apariția, țăranii au început să strige: "Nu vrem colhoz! Nu ne trebuie comunism! Nu vrem să mâncăm mămligă de la Gospodăria de stat!" Când au vrut să aresteze, țăranii au strigat: "Să nu se ridice chiaburii care ne-au dat pâine albă și am trăit bine cât am lucrat la ei."

Începe numărătoarea zilelor până când din această regiune va izbucni revolta care va cuprinde zeci de comune și se întinde și în județul Arad.

Dar în același timp vom vedea că scânteia va sări și în Bucovina.

NENOROCIREA VINE ASUPRA FRAȚILOR BASARABENI

După "eliberarea" teritoriului Bucovinei de Nord și a Basarabiei, soarta populației țărănești de origine română majoritară s-a înrăutățit din toate punctele de vedere și mai ales etnic.

Aceasta a dus la nașterea mai multor organizații, majoritare românești, care își propuneau să lupte împotriva sovietizării. Au fost arestări, condamnări la moarte și deportări în lagărele de muncă forțată din Siberia.

O altă pacoste care s-a abătut asupra populației s-a datorat secetei din 1946-47. Foametea ce s-a abătut a fost dirijată de politica fiscală, rechiziționarea produselor agro-alimentare țărănești și terorizarea prin îndeplinirea unor obligațiuni exagerate de predare a cotelor către stat, fapt ce a dus la zeci de mii de morți prin inaniție, sute de mii de bolnavi, și mii de țărani uciși (circa 15.500) numai în 1946.

După trecerea perioadei înfometării, s-a trecut în 1947 la forțarea colectivizării.

Asistăm la situații similare la care erau supuși frații români despărțiți de Prut, de către același "eliberator" și veșnic dușman al celor ce-și cer dreptul la o viață liberă.

Tutușkin, ministrul de interne al R.S.S. Moldovenești, scria că rămășițele româno-moldovenești, burghezo-capitaliste, chiaburești... care s-au adăpostit pe teritoriul Moldovei (n.n.-Basarabia) după alungarea fasciștilor germani, se împotrivesc măsurilor transformării socialiste a agriculturii și cerea Ministrului de Interne Kruglov să pună problema tov. Stalin a deportării a 15000 familii din Moldova în regiunile îndepărtate ale Uniunii Sovietice.

După două săptămâni, pe 6 aprilie 1949, Biroul Politic al CC al PC al URSS a adoptat hotărârea "Cu privire la deportarea de pe teritoriul RSS Moldovenești a chiaburilor, moșierilor, marilor comercianți, complicii ocupanților, persoanelor care au colaborat cu organele germane și române..." . Se prevedea deportarea a 11.280 familii, însumând 40.850 persoane ce vor fi deportate pe veci, fără dreptul de întoarcere în locurile natale.

Românii din Basarabia și Bucovina de Nord erau etichetați "naționaliști bur-ghezo-români", calificativ mai agravant decât al celorlalte zeci de popoare dezrădăcinate și duse tot în Siberia: inguși, balcari, ceceni, tătari, caraciavei ... care fuseseră socotiți trădători de patrie.

Operația a fost minuțios organizată, într-un secret desăvârșit; la ea au participat 47.471 persoane aduse din alte regiuni în vagoane de animale.

Arestarea în vederea deportării a început în dimineața zilei de 6 iulie la ora 6 dimineața și s-a terminat pe 7 iulie la ora 20 și s-a făcut după tabelele întocmite pe baza instrumentelor comuniste din satele basarabene.

Amploarea acestei operațiuni de deportare, nu numai că va fi egalată dar și mărită de "tovarășii" români, numai peste 2 ani.

"DACA VREUN CHIABUR VA FACE AGITAȚIE POATE FI ÎMPUȘCAT ACOLO , PE LOC"...

Era hotărârea provocatoare lansată de Direcția regională a securității Suceava pentru a instaura frica în sânul țărănimii, "ca să știe toți cei care ar îndrăzni să nu predea cotele, că toți vor păți așa."

Aceasta era ca o urmare a Legii 18/14 Iulie 1949 prin care se fixa impozitul agricol, adică se mărea față de anii precedenți, "pentru îngrădirea puterii economice a chiaburilor și limitarea exploatării maselor țărănimii muncitoare" dar uită să menționeze adevărata politică ce urma să fie: sărăcirea și sclavizarea țărănimii care ajunsese într-o situație disperată.

În această lună iulie, Dobrogea cunoaște confruntarea dintre partizani și forțele de securitate, pentru apărarea țăranilor jefuiți.

Conducătorul acestei mișcări, Gogu PUIU, urmărit din pădurea Babadagului, este depistat la Cobadin, la sud de Medgidia și moare în luptă pe data de 18 iulie 1949 la orele 14.

Alți doi partizani, RAU Gheorghe-Gioga și PULPA Gheorghe (din Sarighiol) au fost împușcați la marginea comunei Panduru (pe pârâul Hamangiu), lângă lacul Cea-murlia, în noaptea de 29/30 iulie de către Securitatea care-i urmărea. Tot în această perioadă, Nicolae Ceaușescu, ministru adjunct la Agricultură, luase hotărârea ca să facă din Dobrogea prima regiune colectivizată. La aceasta l-a ajutat Vasile Vâlcu, croitor bulgar, cu nivelul politic ridicat și s-a ales comuna Ioan Corvin, la mijlocul drumului județean Cobadin-Silistra. Acolo au găsit o unealtă în învățătorul Chiru Marin, cu ascendență tot bulgară și rudă cu Vâlcu, care s-a angajat să distrugă comuna. Aceasta era renumită pentru grădinile de zarzavat. Întâmpinând greutăți la început, cu sprijinul lui Nicolae Doicaru, au arestat câțiva țărani și s-a îndepărtat din comunitate preotul Manea Panait care avea un cuvânt greu. Prin teroare și minciuni s-a reușit să facă din comuna Ion Corvin primul colhoz din Dobrogea și acțiunea s-a extins repede prin forță.

ȘI SECURITATEA DIN SIBIU INTRĂ ÎN ACȚIUNE - ÎNCERCARE EȘUATĂ LA GURA RÂULUI

Sat minunat așezat la gura Cibiului, renumit în "Mărginime" prin portul nealterat, bogăția folclorului și hărnicia oamenilor. Localnicii care își au obârșia în așezările dacice, povestesc cu mândrie că numai aici a găsit George Coșbuc ambianța în care a scris "Nunta Zamfirei".

Acești țărani înstăriți, din sudoarea muncii lor și-au creat gospodării de invidiat. Sunt frunțași în "mărginime". Și tot aici au găsit de cuviință străinii de locuri și de neam să creeze prima gospodărie colectivă pentru a se putea încet, încet, infiltra în mărginime.

De Sf. Ilie 1949, doi activiști de la județeană și-au făcut apariția în sat și i-au cerut preotului Ilie Brad să facă o mică lămurire oamenilor în legătură cu colectivizarea și să-i invite după slujbă în curtea școlii pentru a li se da mai multe sfaturi. Preotul și-a văzut de misiunea lui, lăsându-i fără răspuns la așa mojiție de a întrerupe slujba.

Din moși strămoși este obiceiul ca după serviciul divin, țăranii să se adune în curtea școlii, unde primarul comunei le face comunicări în legătură cu cele petrecute în ultima săptămână și ceea ce este de făcut în săptămâna viitoare.

După ce a terminat primarul, un activist a luat cuvântul și a început să lămurească lumea. Când țăranii au auzit despre ce este vorba, au început să-i huiduiască și femeile s-au repezit la ei, luându-i la bătaie și strigându-le că au venit să le pângărească satul. Cu mare greutate au scăpat din mâinile femeilor și nu s-au oprit decât la Securitatea din Sibiu.

La vecernia de la ora 14, sătenii au venit cu mic, cu mare, în minunatul lor port național. După slujbă, când au ieșit în fața Bisericii la discuții între ei, au apărut de pe ulițele laterale o mulțime de securiști care s-au repezit asupra lor, conduși, se zvonea, de unul Gheorghe Crăciun.

Preotul Ilie Brad care a auzit zarva de afară a ieșit să vadă ce se petrece. A fost smuls cu brutalitate și aruncat în primul camion. S-a încins o încăierare ce a durat vreo două ore. În acest timp s-au folosit și armele de foc, unii dintre ei au fost răniți, alții urmăriți până în pădurea alăturată.

În aceea duminică au arestat 64 de femei și bărbați pe care i-au dus cu mașinile la Securitatea din Sibiu. Printre cei duși și schingiuiți au fost și:

IHORA Ilie, PAMPU Nicolae, GLIGORE Gheorghe, ARSENE Raveca, GANEA Ion, SIMU Ioana, PEANA Ion și mulți alții.

La Securitate, femeile au fost închise într-un garaj, iar bărbații în altul. Timp de o săptămână n-au primit mâncare. Odată pe zi se deschidea usa și erau întrebați dacă se înscriu în colectiv. Toți au refuzat. După o săptămână, când au început să apară primele tulburări din cauza lipsei de mâncare, au fost eliberați.

Până în 1975 nu se reușise să se facă colectiv. Și nici după aceea.

Și pentru că tot suntem în regiunea dacică, merită să subliniem și necazurile pe care le-a avut în familie ministrul agriculturii, Romulus Zăroni.

Nevasta s-a opus să se înscrie în colhoz cu pământul ce-l avea moștenire. Dar linia partidului trebuia respectată. Atunci Zăroni se spune că a divorțat și a luat o "răsăriteancă" ca toți tovarășii lui. Aceasta nu avea pământ de dat și era obișnuită cu "viața și munca în colectiv".

Problema a fost rezolvată!

PREDAREA COTELOR SE FACE LA BATOZA. NEPREDAREA SE PEDEPSEȘTE

Dacă pe 24 iulie 1949, s-a reușit să se facă la Turnișor, lângă Sibiu, primul colhoz denumit "Zorile", în schimb în nordul Oradei au izbucnit răzmerițe soldate cu ciocniri și arestări. Comandantul securității, Ludovic Cseller a intervenit cu brutalitate pentru a restabili ordinea. În bazinul râului Barcău, între 15 și 20 km sud vest de Barcău, țăranii au refuzat să mai iasă la secerat și treierat când au văzut măsurile luate de guvern împotriva muncii lor. Răscoalele au fost mai accentuate în comunele Mișca, Păclușa, Sărsig, Spinuș, Tria și Dornișoara, unde cu foarte mare greutate și prin

forță s-au liniștit lucrurile, sau mai bine zis au mocrnit și au reizbucnit mai spre sud, numai la câteva ceasuri. Așa cum apele curg la vale, tot așa cursul revoltelor a coborât spre sud, spre bazinul Crișurilor, ajungând până la Mureș, după cum vom vedea.

Chiar pe 25 Iulie încep să apară manifeste în comuna Tăut, pe Crișul Negru, lângă Băile Tinca, unde în timpul răscoalei se difuza următorul manifest:

"Atențiune țărani, fără nici un pic de teamă, la luptă pentru cereale. Un bob de grâu să nu dați acum la nimeni. Veniți din toată țara să luptați."

A doua zi, la Șișterea(20 km.nord de Oradea), răscoala izbucnește cu mare furie. Peste 300 de țărani iau cu asalt Sfatul popular, strigând "Vrem pâine". Miliția e copleșită, nu poate face față și fuge, cerând ajutor. Se intervine de la Oradea, au loc ciocniri serioase, armata trage, un țăran este omorât, mulți răniți și se fac arestări multe care i se duc "plocon" călăului Cseller.